Aan het College van B&W en de gemeenteraad van Assen via de griffier dhr. Mr. De Jonge

Van: de werkgroep Duurzaam Kloosterveen

11 mei 2021

Betreft: Reactie Duurzaam Kloosterveen op de RES 1.0 van Drenthe

De werkgroep Duurzaam Kloosterveen heeft kennis genomen van de Regionale Energie Strategie 1.0 versie 1 april 2021 (RES) voor Drenthe. De energie transitie gaat grote impact hebben in Drenthe en daarmee ook in Assen. In deze reactie leggen wij in het bijzonder onze focus op de mogelijke consequenties voor de wijk Kloosterveen in Assen. Wij realiseren ons dat de RES niet specifiek voor de wijk Kloosterveen geschreven is. Toch denken wij dat het juist belangrijk is de gevolgen op wijk niveau in kaart te brengen. Duurzaam Kloosterveen is van mening dat de energie transitie alleen succesvol kan zijn als er samen met burgers naar oplossingen wordt gezocht die werkbaar zijn op wijk niveau.

Duurzaam Kloosterveen vind het goed dat met deze RES een begin gemaakt wordt om de gevolgen van de energie transitie voor de inwoners van Drenthe in kaart te brengen. Op basis van de in de RES genoemde ambitie voor het opwekken van zon en wind energie is te concluderen dat de provincie Drenthe, nog los van het benutten van ruimte op daken, zoekt naar locaties voor ongeveer 80 grote windmolens (8 MW met tip hoogte 190 meter) en locaties met een totale omvang van ongeveer 2500 voetbalvelden voor zonnepanelen. Dit vraagt veel ruimte en ook grote aanpassingen aan de energie infrastructuur en het landschap in Drenthe. Aanpassingen die ook allemaal betaald moeten worden. Het is dus duidelijk dat de impact van deze plannen voor de burgers zowel als bewoner, energie gebruiker als belastingbetaler zeer groot is.

Na het lezen van deze RES vragen wij aandacht voor de volgende punten.

<u>Het proces – betrek bewoners bij vervolg activiteiten</u>

Bij het schrijven van de RES zijn geen partijen betrokken geweest die rechtstreeks de belangen van (wijk)bewoners vertegenwoordigen. Toch heeft de energietransitie een grote impact op burgers: middels aanpassingen aan hun woning, een permanente verandering van het landschap, overlast van geluid en werkzaamheden voor aanpassingen aan hun woning als ook extra belastingen en tarieven om de transitie te betalen. Daarom moet de participatie van burgers centraal staan. De RES is een levend document er komen dus nog vervolg activiteiten. Onze oproep is om bij deze vervolg activiteiten nadrukkelijk de wijk bewoners te betrekken.

<u>De status van de RES – inspraak moet mogelijk blijven.</u>

Weliswaar heeft de RES geen juridische status, maar in het document staan veel “visies” en “beleidskeuzen”. Duurzaam Kloosterveen is bezorgd dat het RES gebruikt gaat worden als een soort “regeerakkoord” waarin keuzes al op voorhand zijn vastgelegd en dichtgetimmerd. De inspraak van bewoners in de vervolg activiteiten wordt dan heel beperkt. Wij zouden dit onwenselijk vinden en menen daarom dat de gemeente geen beroep zou moeten doen op “afspraken in de RES”. De deur naar betekenisvolle inspraak moet open blijven staan voor wijk bewoners.

Groene Waterstof – sluit Assen aan op de waterstof infrastructuur

Duurzaam Kloosterveen vind de aandacht voor waterstof in de RES voor de regio Assen veel te beperkt. Waterstof heeft de potentie om het huidige aardgas te vervangen en “hoge temperatuur warmte” te leveren aan woningen. Hoge temperatuur warmte is voor veel woningen in Kloosterveen en daarbuiten van belang omdat daarmee tegen veel lagere kosten dan met de “lage temperatuur warmte” van een warmtepomp een woning geschikt kan worden gemaakt om in 2050 aardgas vrij te verwarmen. Wij begrijpen dat het nog een aantal jaren zal duren voordat waterstof voldoende beschikbaar zal zijn. Toch vragen wij nadrukkelijk om voor te sorteren op een aansluiting van Assen op de toekomstige waterstof infrastructuur. In de RES worden alleen projecten in Hoogeveen en Emmen genoemd, wij vinden het van belang dat ook Assen tijdig aansluit op het waterstof netwerk en dat serieus gekeken wordt naar mogelijkheden voor waterstof in de wijk Kloosterveen.

Inwonersparticipatie bij energieprojecten – zorg voor realistische mogelijkheden

In de RES wordt terecht aandacht gevraagd voor financiele participatie van bewoners en gedeeltelijk lokaal eigendom bij energieprojecten. Duurzaam Kloosterveen is voor lokale participatie en vraagt de gemeente dit beleid verder uit te werken. Wel merken wij op dat als huishoudens een grote investering gevraagd wordt om hun eigen woning van het gas af te halen er in de praktijk voor veel mensen geen geld meer over is om te participeren in lokale energieprojecten. Dit onderstreept nogmaals het belang om een oplossing te kiezen voor Kloosterveen die kosten efficient is voor huiseigenaren en huurders.

Delen van opbrengsten - zorg voor concrete plannen

Duurzaam Kloosterveen is het er mee eens dat een deel van de financiële opbrengsten van energieprojecten ten goede moet komen aan de regio. Duurzaam Kloosterveen vraagt de gemeente hiervoor met concrete plannen te komen.

Recycling – zorg tijdig voor oplossingen

In relatief korte tijd moeten veel windturbines en zonneparken worden aangelegd. In deze RES wordt ons inziens te weinig aandacht besteed aan de impact die het over ca. 20 jaar verwijderen en vervangen van deze energie infrastructuur gaat hebben. Waar gaan tegen die tijd de dan afgedankte windturbines en zonnepanelen heen? Hoe worden die gerecycled en hoe wordt het landschap hersteld? Wie gaat de kosten hiervan betalen? Duurzaam Kloosterveen roept op om hier tijdig uitvoerbare afspraken over te maken met buurtbewoners en eigenaren van energie infrastructuur zodat er geen afval achterblijft in de provincie.

Opslag van stroom – meer aandacht voor het energiesysteem is nodig

In de RES wordt beperkt aandacht besteed aan het probleem van opslag van stroom. Zon en wind energie leveren stroom niet op het moment dat huishoudens dit nodig hebben voor verwarming. Met name bij all-ellectric oplossingen worden huishoudens afhankelijk van levering van grotere hoeveelheid stroom in de winter, ook als het niet waait. De beschikbare stroom opslag en transport capaciteit is hiervoor nu niet aanwezig. Ook in dit kader is meer aandacht voor de rol die waterstof in Assen kan spelen om dit probleem op te lossen aan te bevelen.

In deze context vinden wij het uitdrukken van duurzaam opgewekte energie in het “aantal huishoudens” dat daarmee kan worden bedient ook verwarrend. Immers deze vergelijking gaat volledig voorbij aan het verschil in opwek- en verbruiksmoment. Daarnaast wordt meestal vergeleken met het huidige elektriciteitsverbruik per woning, terwijl dat juist door elektrische auto’s en warmtepompen fors zal gaan stijgen. Duurzaam Kloosterveen vraagt daarom om een integrale systeem oplossing die ook opslag en transport van energie meeneemt.

Transport van stroom - wie gaat betalen?

De netbeheerders geven in de RES aan dat zij de transportcapaciteit voor ambitie van de RES regio Drenthe kunnen realiseren, maar dat daarvoor stevig moet worden geïnvesteerd. De kosten hiervan zullen conform de geldende regelgeving worden doorberekend in de transporttarieven die door burgers en bedrijven betaald moet worden. De huishoudens gaan dus naast de investeringen in hun eigen woning ook flink meebetalen aan de aansluiting van wind en zonneparken en aan de aanpassingen van het stroomnet in Drenthe. Duurzaam Kloosterveen vraagt om meer duidelijkheid over de financiele en praktische consequenties van uitbreiding van infrastructuur. Bijvoorbeeld:

- Hoe hoog zijn de extra kosten en hoeveel duurder wordt het transport van gas en stroom voor huishoudens?
- Gaan huishoudens in Drenthe betalen voor de kosten van de aansluiting van wind en zonneparken op het regionale net ten behoeve van stroom die buiten de provincie zal worden afgenomen?
- Hoeveel straten moeten opengebroken worden en welke overlast geeft dit?
- Hoeveel groter worden de HS/MS stations en waar gaan extra hoogspanningsleidingen komen?

Geen windmolens in de gemeente Assen

Deze RES 1.0 voorziet geen wind energie binnen de gemeente grenzen van Assen, en eveneens niet direct rond Assen. Duurzaam Kloosterveen is het daar mee eens. Hoge windmolens passen niet in Assen. We spreken dan ook op voorhand de hoop uit dat we windenergie niet toch terug zien komen in volgende versies van de RES. Enige zorg daarover bestaat vanwege de door de gemeente Assen opgestelde energie-potentiekaart (zie bijlage). Hierin zijn zoekgebieden ten westen en ten noorden van de gemeente Assen ingetekend ook in de buurt van de wijk Kloosterveen. Duurzaam Kloosterveen vraagt de gemeente niet te zoeken naar windgebieden in en rond Assen.

Zeijerveen uitbreiding MS/HS station - voorkom overlast

De RES beschrijft dat op het Zeijerveen HS/MS station na uitbreiding een deel van de RES-bijdrage kan worden aangesloten. Het station Zeijerveen is direct naast de wijk Kloosterveen gelegen. Duurzaam Kloosterveen vraagt de gemeente Assen ervoor te zorgen dat aanpassingen en uitbreidingen van dit station niet tot laag frequent geluid (bromtonen) of andere (geluids)overlast gaan zorgen in de wijk.

Uitbreiding elektriciteitsnetwerk ook in Kloosterveen?

De RES beschrijft dat vooral bij all-electric verwarming van woningen het elektriciteit netwerk lokaal moet worden verzwaard. Duurzaam Kloosterveen heeft al aangegeven dat alleen een all-ellectric oplosssing vanwege ondermeer de hoge kosten per huishouden geen bespreekbare oplossing voor Kloosterveen is. Duurzaam Kloosterveen constateert dat ook het stroom netwerk van Kloosterveen zonder aanpassingen niet geschikt is. Wij zien dit als een aanvullend argument dat de gemeente zich niet alleen op een all-ellectric oplossing voor Kloosterveen moet richten. Duurzaam Kloosterveen vraagt om in de uitwerking van de RES meer aandacht te besteden aan de consequenties van aanpassingen aan lokale elektriciteit of gas netwerken op de leefbaarheid in de wijk. Verder zouden we graag zien dat er duidelijkheid komt over de geschiktheid van het gasnetwerk in Kloosterveen voor toekomstig waterstof gebruik.

Tot slot deze RES maakt duidelijk dat er grote veranderingen nodig zijn om de energie transitie vorm te geven. Betrokkenheid van burgers bij oplossingen voor hun eigen wijk is daarbij essentieel

Duurzaam Kloosterveen zal zich inzetten om met de gemeente werkbare oplossingen voor de wijk Kloosterveen te ontwikkelen.

Namens de werkgroep Duurzaam Kloosterveen

[redacted]

Bijlage Kaart zoekgebieden wind gemeente Assen

